

Hátrányos helyzetű tehetségek segítéséről szóló kérdőíves
felmérés és eredményei
az EFOP-3.2.1 Tehetségek Magyarországa kiemelt projekt
keretében

Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (Matehetsz)

2021

Tartalomjegyzék

I.	Bevezető	3
II.	Kérdőíves elemző kutatás a hátrányos helyzetű térségben dolgozó tutorok körében.....	4
III.	MELLÉKLET- Kérdőív az elemzéshez	19

I. Bevezető

A MATEHETSZ 2021 nyarán, az EFOP-3.2.1.-15 Tehetségek Magyarországá kiemelt projekt hosszabbítási időszakában, a hátrányos helyzetű fiatalok tutorálására fókuszáló kérdőíves felmérést végzett.

Az online kutatás 13 olyan kérdést tartalmazott, ami legfőképpen a hátrányos helyzetű fiatalok körülményeit vizsgálta, és ezen kívül azt volt hivatott feltérképezni, hogy milyen módon lehet hatékonyan tehetségtámogató tevékenységet végezni a fiatallal.

A célcsoportunk Magyarország hátrányos helyzetű térségeiben (Heves, Nógrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok) dolgozó tutorok voltak, akiket egy elektronikus levél keretében kértünk fel arra, hogy válaszoljanak megfogalmazott kérdésekre.

Viszonylag szűkös határidőt határoztunk meg a feladat elvégzésére a tutor számára, de annyira kedvező volt a kezdeményezés fogadtatása, hogy kötelező válaszokon kívül számos esetben a szakértők további tapasztalatokat is megfogalmaztak, a hátrányos helyzetű fiatalok tehetségsegítő munkájával kapcsolatosan.

Értékes javaslatokat és konkrét, a tehetségtámogatás folyamatát nagymértékben segítő gondolatokat osztottak meg velünk a tutorok, melyek mindenképpen megfontolásra kerülnek majd a következő projekt időszak szakmai tevékenységeinek megtervezése során.

A kutatási adatok feldolgozása során (87 beérkezett kérdőív) az volt a célunk, hogy a mért adatokkal alátámaszthassuk és kiemelhessük a legfontosabb irányokat, hatásokat, elért eredményeket.

II. Kérdőíves elemző kutatás a hátrányos helyzetű térségben dolgozó tutorok körében

„A tutoráltak és a tutorok együttműködése a hagyományos iskolarendszerhez képest szokatlan, hiszen nem hierarchikus, hanem partneri kapcsolatra törekszik. Az együttműködés nem kötelezettség, hanem egy lehetőség, amellyel élhetnek a programban részt vevő diákok. Külső motiváció helyett a belső motivációra épít és egy megelőlegezett bizalmat igényel mindkét fél irányából. A tutorálási folyamat során nem standard programot követünk, nem egyenes vonalú a fejlesztés íve, hanem személyre szabva történik a közös munka, figyelembe véve az adott tutorált aktuális élethelyzetét.”

Az elemzésünket, melyben a hátrányos helyzetű térségekben élő tanulók tehetséggondozásával kapcsolatos információkra helyezük a hangsúlyt, a fenti gondolatsorral kezdjük. A megfogalmazás egy olyan tutor kollégától származik, aki a vállalt szakmai feladatot és egyben küldetését hátrányos helyzetű térségben végezte.

Sok esetben a tehetség kibontakozásának útját olyan falak akadályozzák, melyet nem lehet ledönteni a tehetséggondozás hagyományos eszközeivel, úgymint önbizalom növelése, stresszoldás, önismereti foglalkozások, melyek előre visznek, hanem amelyhez felnőtt szakember sorsfordító közreműködése hatványozottabban szükséges.

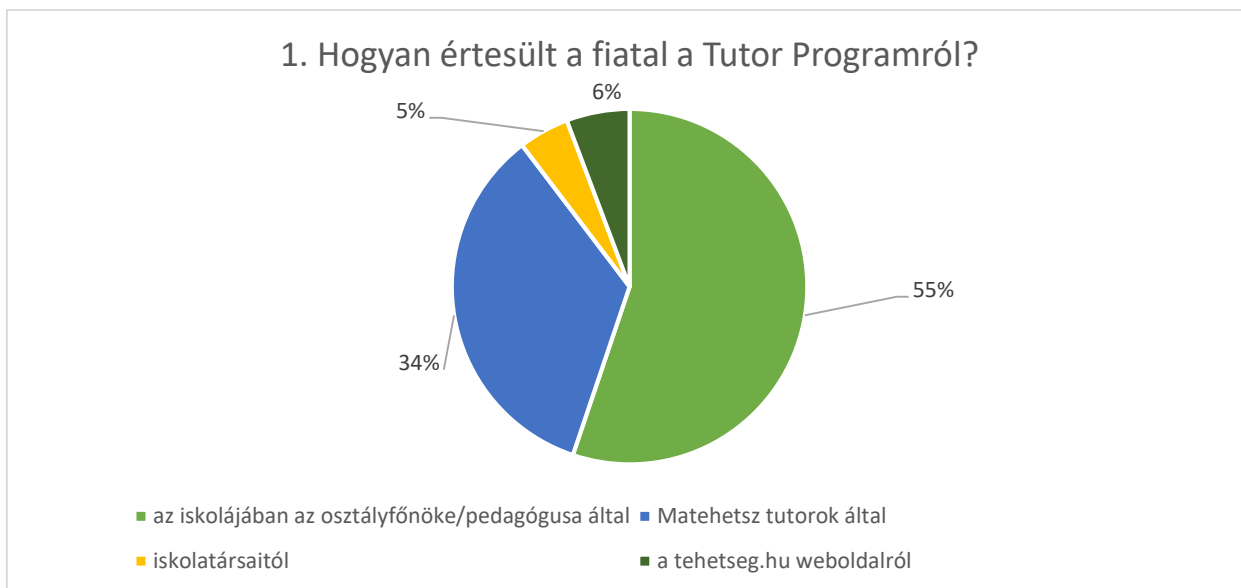
Az odafigyelésnek nagy a tétje, a tutor szerepe már-már túlmutat a hivatalosan tutor szerepként megfogalmazottakon. Szélsőséges eset, de a kérdőívben feltett kérdésre, hogy „Mi jelentette a tutornak a legnagyobb kihívást egy hátrányos helyzetű fiatal tutorálásában?” az alábbi válasz érkezett: *„Szülő nincs, csak gyám. Nincs bankszámla, sem internet. Velem kötöttek szerződést az ösztöndíjra, hivatalos ügyeit én intéztem.”*

A tutor a tehetségigéret segítője, támogatója, tehetség útjának irányítója, mai szóhasználattal „menedzsere”. A megkérdezettek ebben a szerepükben adnak választ a feltett kérdésekre, szakmai tapasztalataik alapján. Az elemzés további részében diagramok mutatják a válaszokat és azok arányszámait, amelyből következtetéseket vonhatunk le. Az összeállított kérdőív tematikája a kapcsolatfelvétel módjától, nehézségeitől egészen a sorsdöntő pályaválasztásig,

vagy akár az iskolaelhagyás esetéig terjedt ki fókuszálva a hátrányos helyzetre az alábbiak szerint:

1. Hogyan értesült a fiatal a Tutor Programról?
2. Hogyan, kinek a támogatásával nyújtotta be a fiatal a pályázatát a Tutor Programba?
3. Nehézséget okozott-e a program során a hátrányos helyzetű fiatalok szüleivel/törvényes képviselőivel való kapcsolatfelvétel?
4. Nehézséget okozott-e a fiatallal történő kapcsolatfelvétel?
5. Milyen módon történt a kapcsolattartás a fiatallal?
6. A fiatal mennyire tudott beilleszkedni a tutorált csoportba?
7. Milyen, a program nyújtotta lehetőségek jelentették a legnagyobb támogatást a fiatalnak?
8. Mennyire volt lehetősége a fiatalnak a csoportfoglalkozásokon/önismereti hétvégéken/táborokban való részvételre?
9. Mi jelentette a tutornak a legnagyobb kihívást egy hátrányos helyzetű fiatal tutorálásában?
10. Milyen támogatásra lenne leginkább szüksége egy tutornak a hátrányos helyzetű fiatalok tehetségtámogató tevékenységében?
11. Milyen támogatásra lenne leginkább szüksége egy hátrányos helyzetű tutorálnak?
12. Volt-e olyan eset, amikor iskolaváltással vagy iskolaválasztással (pályaválasztás) kapcsolatban tutorként javaslatot tettél?
13. Volt-e olyan eset a tutorált fiatallal, amikor az iskolaelhagyást megakadályoztad tutorként?

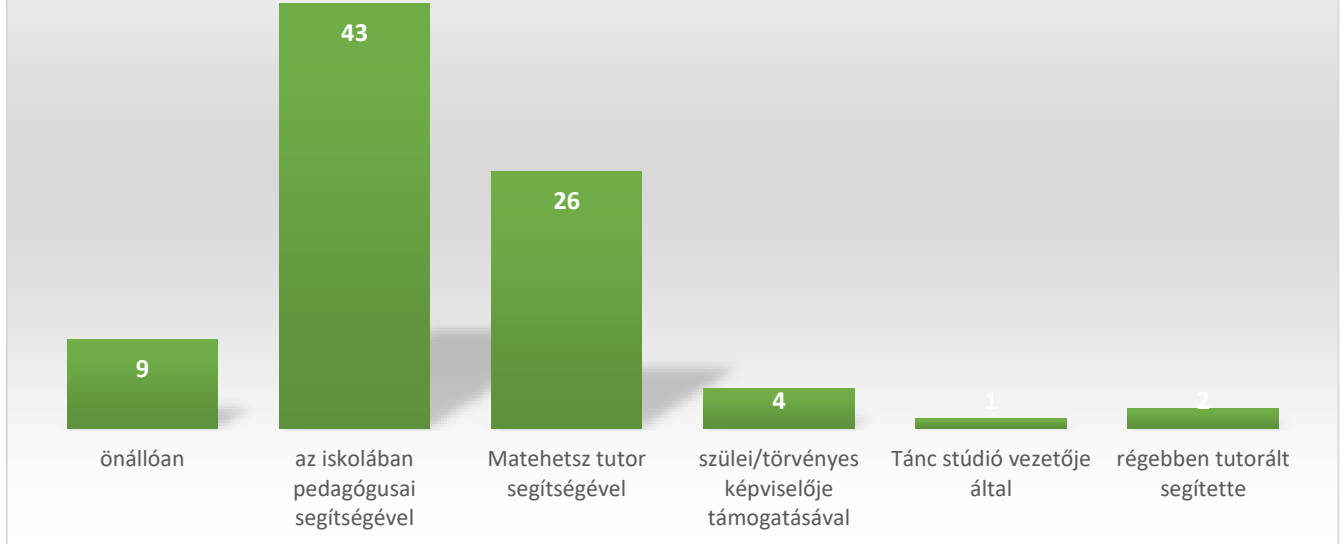
A felmérésre 87 kitöltött kérdőív érkezett, a kiértékelés a hátrányos helyzetű térségekben dolgozó tutorok körében végzett adatfelvételről ad jellemző metszetet. A kérdésekre adott válaszokat, valamint a hátrányos helyzetű családokra és tehetség ígéretekre vetített elemzési adatokat az alábbi diagramok szemléltetik.

1. diagram

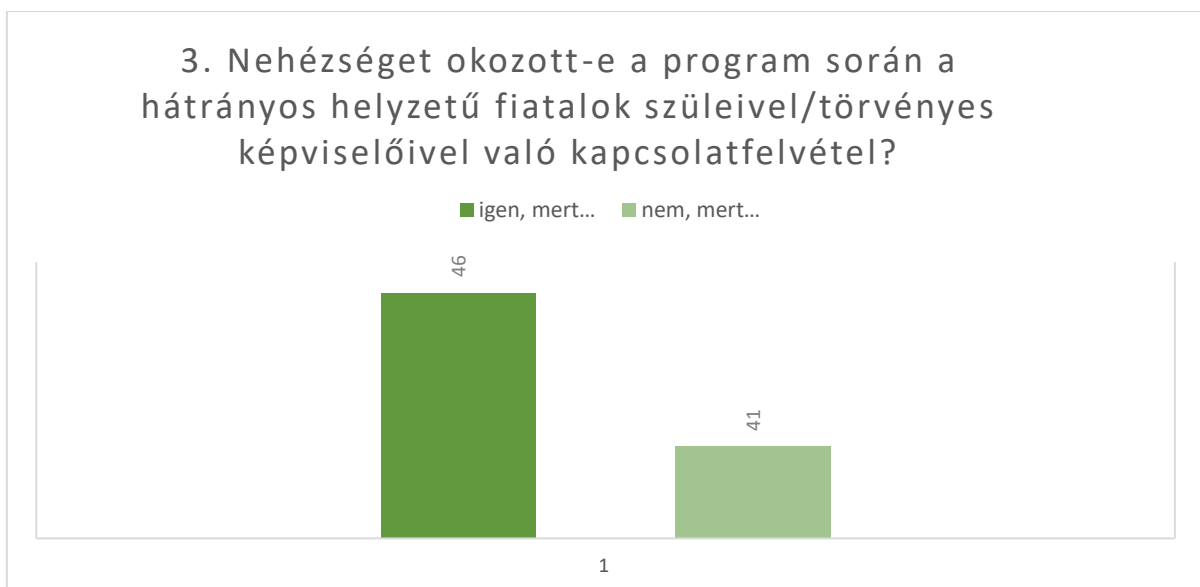
A Tutor Programról a fiatalok elsősorban az iskolai pedagógusoktól, és a terepen dolgozó tapasztalt Matehetsz tutorok által értesültek. Mint ahogy a korábbiakban is jeleztük, ebben az életszakaszban a felnőttek figyelme elengedhetetlen ahhoz, hogy a fiatal az őt érintő lehetőségekről tudjon. Mivel ezt a válaszok alapján kizárólag az intézményrendszerből, vagy a közvetlenül érintett szakembertől kapták, vélelmezhető, hogy a szülői háttér nem, vagy nem ezen a területen támogató, vagy eléggé felkészült ahhoz, hogy gyermeke számára a felmerülő lehetőségeket ismerje, kihasználja.

2. Hogyan, kinek a támogatásával nyújtotta be a fiatal a pályázatát a Tutor Programba?

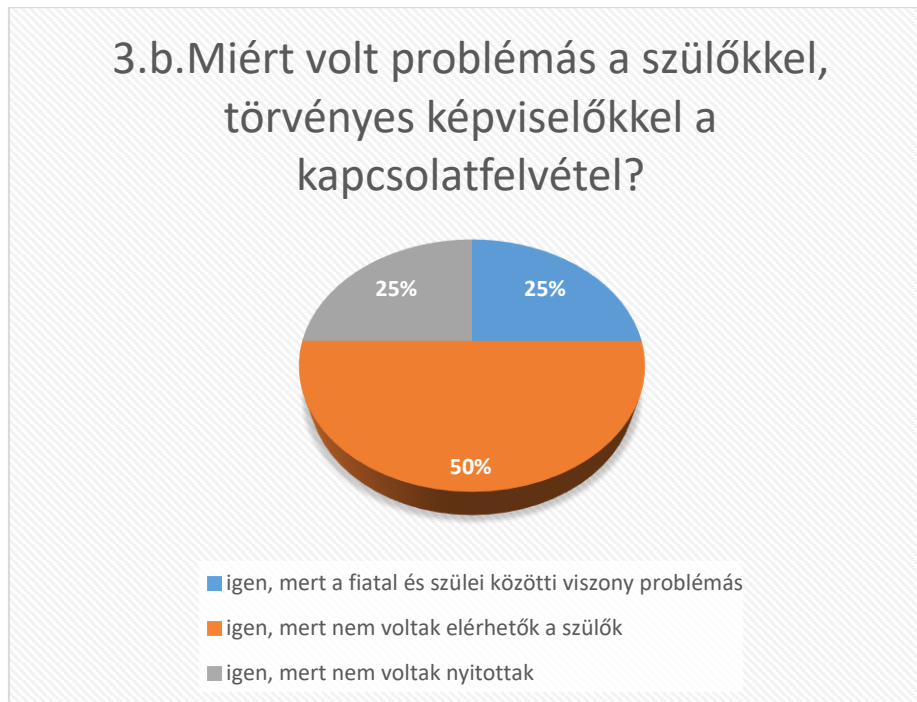
2. diagram

Azért, hogy a lehetőséggel éljen is, a felnőtt szakemberek tovább kísérik a fiatalot az úton, és ösztönzik, segítik az előre vivő tettekben is, például az egyedi pályázás menetében. A kérdőívet kitöltők 9 olyan esetről számoltak be (10,3%), amikor a fiatal önállóan pályázott, egyéb esetekben együttműködéssel jött létre a pályázat beadása. Látható az arányszámok alapján, hogy a szülők támogatása ebben a már konkretizált esetben sem mérvadó.

3. diagram/a

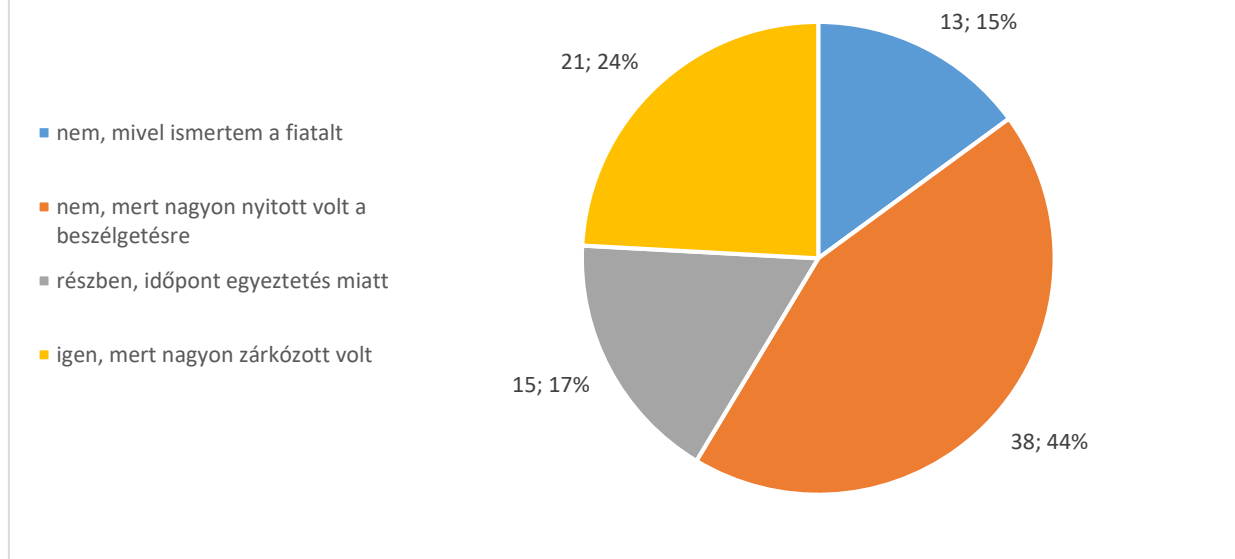
A válaszok alapján 46 tanuló (több mint a tanulók fele) esetében „problémás” volt a kapcsolatfelvétel a szülőkkel. Ahol problémát jelentett a kapcsolatfelvétel, ott a legnagyobb nehézség az volt, hogy nem voltak elérhetőek a szülők (50%). További nehézséget az okozott, hogy nem voltak nyitottak a gyermeküket érintő kérdésben (25%); valamint további gátló tényező az volt, hogy a szülő és a gyermek között volt problémás a viszony (25%).

3. diagram/b

A tehetségsegítés egyik alapköve a tehetséges gyermek környezetének bevonása. Vélelmezhető, hogy a felmérésben résztvevők több mint fele esetében szükséges lenne olyan érzékenyítés, vagy műhely, program, amely a közvetlen családot, környezetet érinti, hogy támogatóbb legyen, amennyiben van ilyen. A jelen felmérésnek nem volt ugyan része, de a statisztika felmérések alapján látható, hogy sok esetben nem vérszerinti családban nőnek fel a hátrányos helyzetű tehetség ígéretesek, ami tovább nehezíti a szakemberek kapcsolatfelvételi és tehetségsegítő tevékenységét.

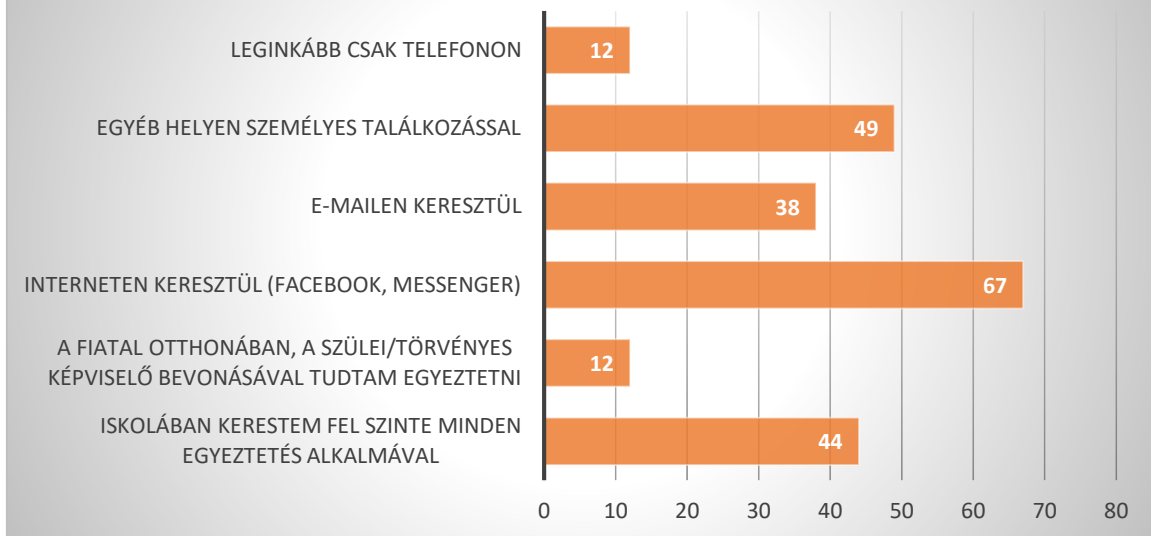
4. Nehézséget okozott-e a fiatallal történő kapcsolatfelvétel?

4. diagram

A bevont fiatalokkal sem zökkenőmentes elsősre a kapcsolatfelvétel, főként a hátrányos helyzetű gyerekek esetében. Sok esetben a fiatalokkal a kapcsolatfelvételt a zárkózottság (24%) befolyásolta, és bár 44%-ban nagyon nyitottak voltak a tehetséges fiatalok, a számukra ismeretlen helyszín, a napi időbeosztástól való eltérés problémája mellett számukra bizalmat ébresztő, ha olyan felnőttel lépnek kapcsolatba, akit korábban már ismertek. Fontos, hogy a tehetség ígéreteken kívül álljon olyan felnőtt, akiben megbíznak, véleményüket elfogadják, javaslataikat meghallgatják a sorsukat illetően.

5. Milyen módon történt a kapcsolattartás a fiatallal?

5. diagram

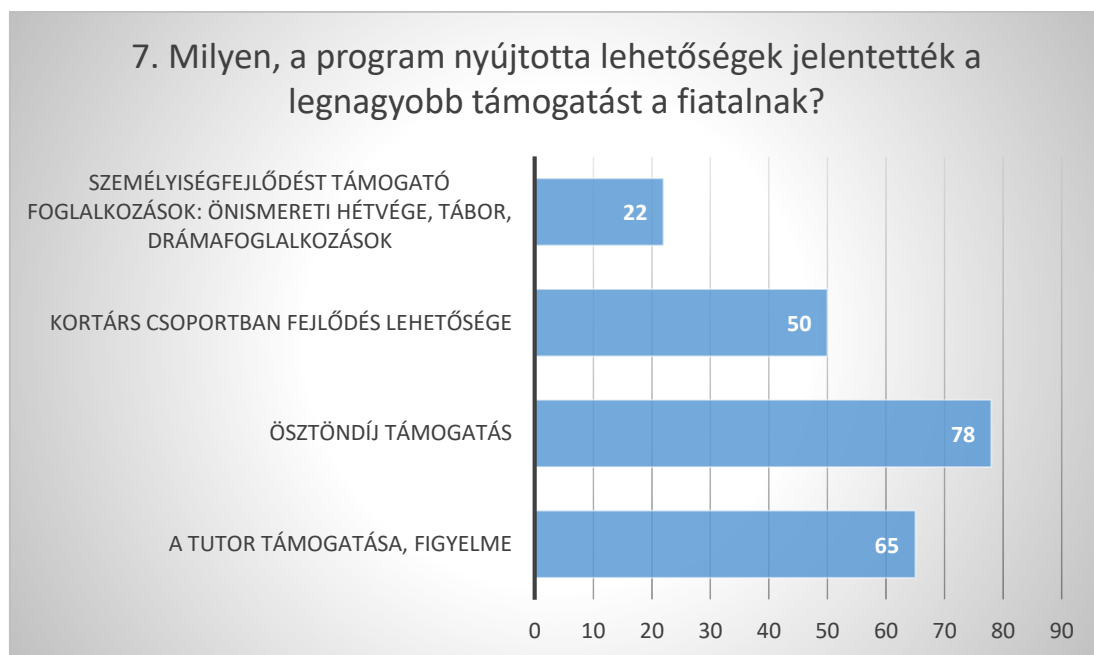
A válaszadók több választ is jelölhettek, és több csatornát is igénybe vettek a tutorok arra, hogy elérjék a fiatalokat. A kapcsolattartás legintenzívebb módjai a 21. század elvárásai mentén a személyes találkozás és az interneten keresztüli egyeztetés. Látható, hogy első sorban a pandémia hatására az internetes platformok megoldásai kerültek előtérbe, de a személyes találkozás valamilyen formája kiemelten fontos az egyedi fejlesztések kapcsán.

6. A fiatal mennyire tudott beilleszkedni a tutorált csoportba?

6. diagram

A bevont gyerekek egy része (38%) sikeresen beilleszkedett a személyéhez kapcsolt fejlesztő csoportba, és közel ugyanennyien (32%) tutori segítséggel tudtak kortársaik közé bevonódni. A tutori segítség ellenére is előfordul, hogy egyáltalán nem integrálódik a tehetséges fiatal a csoportba, ez nagyjából az egyéni problémával küzdő, valamint a hátrányos helyzetű gyerekek közel 30%-os csoportja. Ezért elsősorban a szocializációs különbségek, a szokásostól eltérő élethelyzet és helyszín okolható.

7. diagram

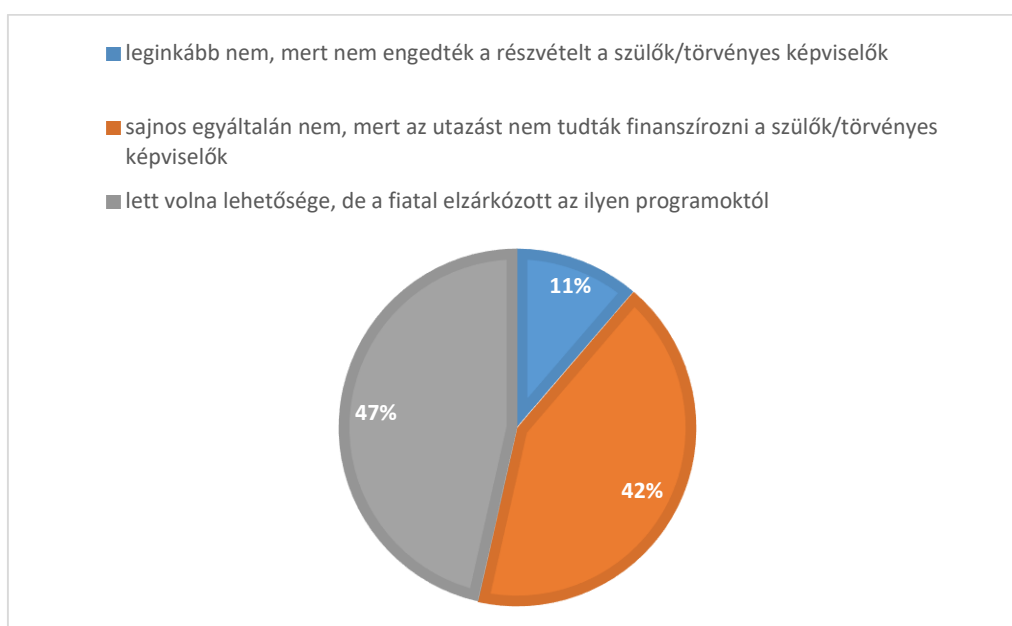
A Tutor Program visszacsatolásai során általánosságban is jellemzően kiemelkedő, hogy az ösztöndíj nagy érték a fiatalok számára tehetségük fejlesztésével kapcsolatos kitűzött céljaik eléréséhez. A hátrányos helyzetű térségek tehetségei számára különösen fontos összetevő az előre lépéshez az anyagi és erkölcsi elismerés is. Nagyon szembetűnő, hogy a legkevesebb jelölést a személyiségfejlődést támogató foglalkozások kapták ebben a kérdésben. A megkérdezettek közül sok esetben a hátrányos helyzet miatt nem tudtak részt venni fejlesztéseken, tehetséggondozó programokon, pedig szükségük és igényük is lett volna rá.

8. Mennyire volt lehetősége a fiatalnak a csoportfoglalkozásokon/önismereti hétvégéken/táborokban való részvételre?

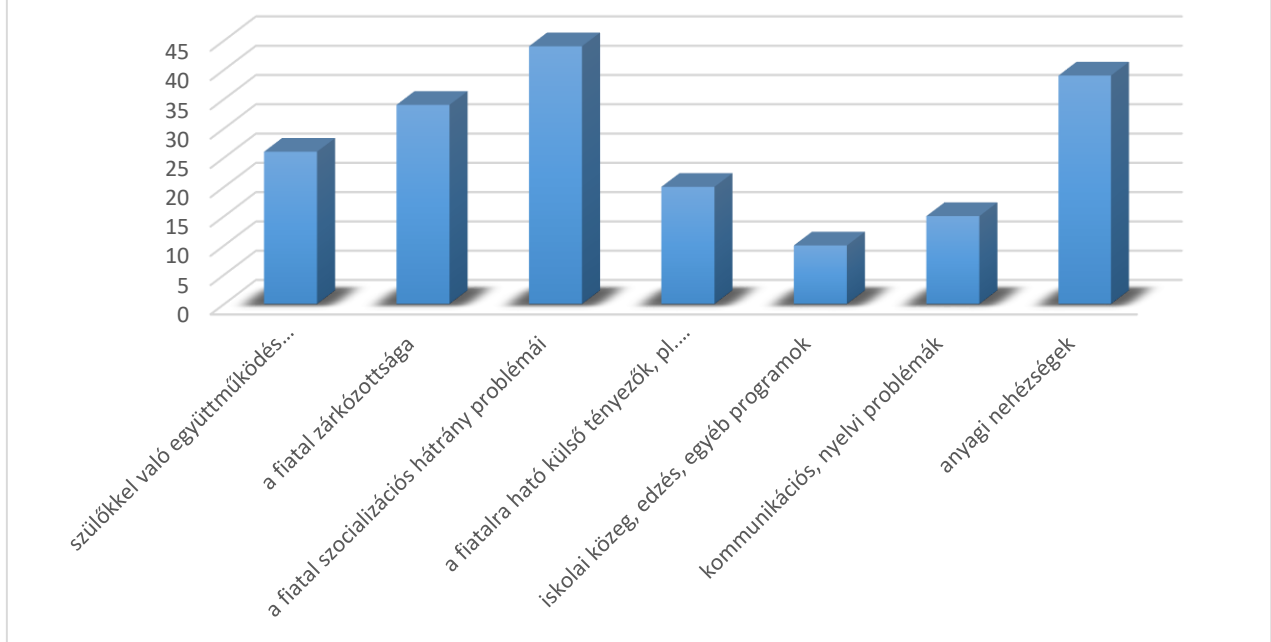
8. diagram/a – A 82% „nem csatlakozás” okait a 8/b diagram ábrázolja.

42%-ban a helyszínre való eljutás finanszírozása okozza az egyik legnagyobb gondot. Ha van is szándék a részvételre, nyitottság, akkor ez akadályozza leginkább, hogy a tehetséges fiatal a kutatásban résztvevő régióból részesül-e a tehetségfejlesztő foglalkozásban. Amikor pedig a lehetőség adott, pszichés gátak, blokkok hiúsítják meg a találkozást, a hátrányos helyzetű fiatalok 47%-ban elzárkózást mutattak, vagy mert önmaguk is képtelenek megnyílni, szocializálódni, bevonódni, vagy mert nincs meg a támogató közeg, nem engedik részt venni (11%) .

8. diagram / b. A „nem csatlakozás” okai és azok megoszlása.

9. Mi jelentette a tutornak a legnagyobb kihívást egy hátrányos helyzetű fiatal tutorálásában?

9. diagram

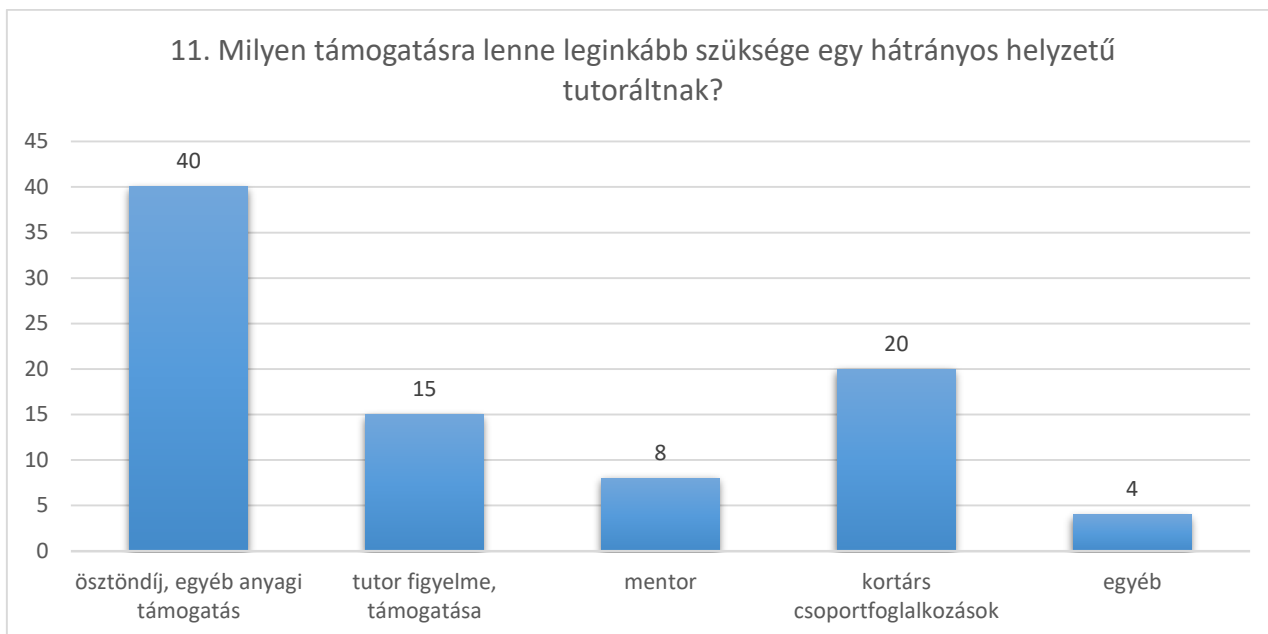
A megkérdezettek szerint a legnagyobb kihívást a szocializációs hátrány problémái jelentették, ezt követik az anyagi nehézségek, majd a harmadik helyen - az akár az előző kettőből fakadó –zárkózottság kapott helyet, mint a tutorok számára legnagyobb kihívást jelentő tényező. A diagram alapján látható, hogy majdnem minden tényező együttesen is hátráltatta a tehetségsegítés folyamatát, gátolta a közös munka előrehaladását. Mégis kiemelkedőek azok a gátak, amelyek a gyerekek élethelyzetéből adódnak.

A Matehetsz 2020 évi közvéleménykutatása is megerősítette azokat a válaszokat, amelyek a tutorok kérdőíves felmérése során is felmerültek: kiemelten befolyásoló a tehetségtámogatás során a családok jövedelmi helyzete, az anyagi nehézségek kezelése, a területi vagy regionális lemaradás, és ezáltal a zárkózottság, a szocializációs problémák felmerülése. Az iskolán kívüli tehetséggondozás indokoltságát alátámasztja az a tény is, hogy az iskolai hétköznapi közeg, valamint az egyéb külön tevékenységek nem igen befolyásolják a fiatal tehetséggondozását a megkérdezett tutorok szerint.

10. diagram

A tutorok szívesen fogadnának olyan, a Matehetsz által biztosított képzést és mentális felkészítést a hátrányos helyzetű fiatalok tehetséggondozására, amely alkalmazásával még inkább hatással lehetnek a speciális esetekre is. A Matehetsz által a Tutor Programban foglalkoztatott tutorok erős beválogatási folyamaton, majd ezt követően folyamatos szakmai továbbképzésen esnek át. Ennek ellenére úgy értékelték, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek tutorálása, fejlesztése, támogatása olyan kiemelt és speciális ismereteket követelő feladat, amelyhez további mentális felkészítés, és továbbképzés is szükséges. Emellett olyan tehetségterületi közvetlen mentor bevonását javasolják, akik a tematikus tehetségterület szerinti egyedi fejlesztési lehetőségeket is biztosítanák a hátrányos helyzetű tehetséges gyermekeknek (34,5% tehetségterületi mentor ajánlását tartják szükségesnek a sikerek elérése érdekében) nem elvetendő javaslat, hogy szociopedagógus és fejlesztő pedagógus bevonását is javasolják a tutorok annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek egyedi támogatása a gyenge oldal, vagy éppen a szocializációs problémák kezelése által is megoldottá váljon. A Tutor + program tervezési keretében mindenképpen hangsúlyt szükséges fektetni mind a mentorok, mind egyéb fejlesztő szakemberek bevonására is a tehetségsegítés során.

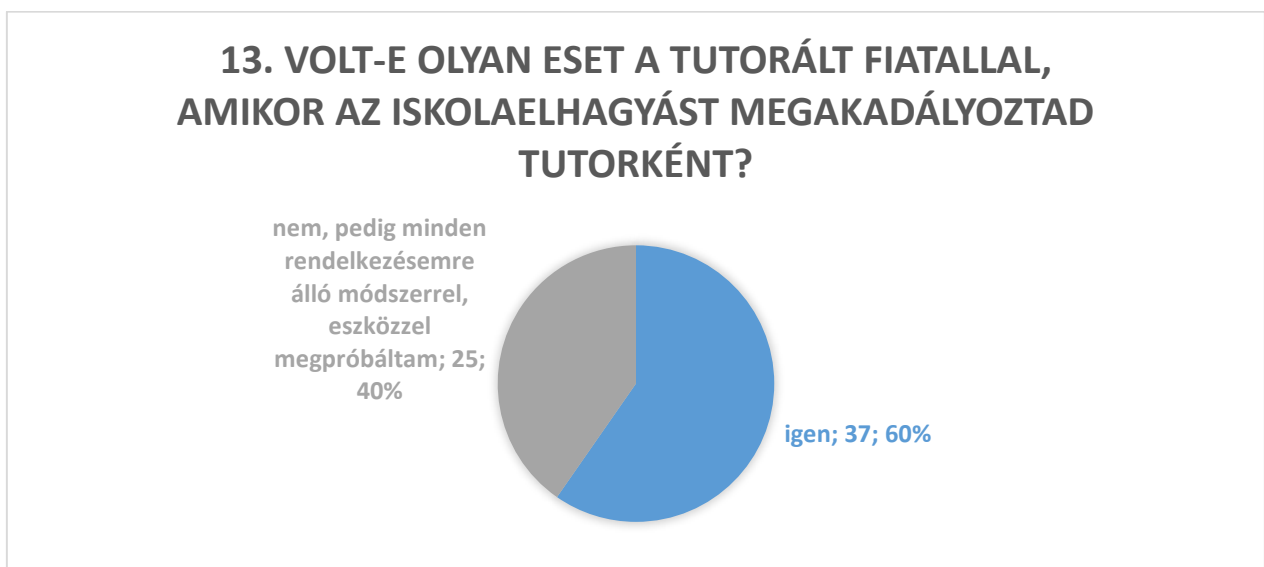
11. diagram

A megfelelő anyagi körülmények hiányában sok lehetőség kimaradhat a tutoráltak életéből, így az anyagi támogatás szükségességét jelezte a kitöltők 46%-a. Az elemzést érintő régiókban első helyre került anyagi támogatás sok esetben ösztöndíj formájában realizálódhat, közvetlenül a tehetséges fiatal igényeinek kielégítésére. Az ösztöndíjkból a tanulást, fejlődést segítő alapfelszerelések beszerzése is nagy előrelépést jelenthet a tehetséges gyermekek számára. Kiemelkedő igény még a válaszadók részéről a szakember, azaz a tutor személyének közvetlen egyedi biztosítása, valamint a kapcsolódó kortárs csoportos foglalkozások, táborok, programok is.

12. diagram

A kutatás által érintett régiókban a tehetséggondozás fontossága mellett még a „tehetségmentés” is nagy szerepet kap. Az alábbi két témakör kapcsán látható, hogy a tutor szerepe arra is kiterjedt, hogy a tehetséget a megfelelő közegbe irányítsa. A tutorok az általuk tutorált gyerekeket 75%-ban segítették az iskolaválasztásban, pályaválasztásban, továbbá hatással voltak az évközbeni iskolaváltásra is. A megfelelő intézmény megtalálása, amely a tehetségterületi támogatást is képes nyújtani, valamint emellett figyelemmel van a korai iskolaelhagyás tényére is, mindenképpen felnőtt támogatással lehetséges. A tematikus tehetségterületi előrelépés, és a környezeti háttér biztosítása nagyon fontos annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges tanulók bent maradjanak a köznevelés, vagy a szakképzés intézményrendszerében, biztosítva ezzel a lemorzsolódás, valamint a szakképzetlenség és végzettség nélküli iskolaelhagyás számának csökkentését.

13. diagram

A legmeghatározóbb és egyben legmeghatóbb eredmény, hogy a Tutor Program segítők, támogató jelenléte miatt a hátrányos helyzetű térségekben az iskolaelhagyás megakadályozása is meghatározó arányban sikerrel – 60%-ban – megvalósult, számottevően csökkentve ezzel az elkallódó tehetségek számát.

Összegzés:

A megfogalmazott tapasztalatok megerősítik azt, hogy szakmai szempontból a legfontosabb, hogy bizalmi kapcsolat alakuljon ki a hátrányos helyzetű tehetséges fiatallal és környezetével, folyamatosan jelen legyen a támogató a család életében. Az egyedi tehetségsegítést végző segítő személy kitartó legyen, és magasan képzett, legyen felkészült a speciális egyedi helyzetek megfelelő kezelésére. A hátrányos helyzetű fiatalok számára a tehetségsegítő folyamatokat széles körben, tervezetten, és egyéni igények mentén szükséges folytatni. Mindenképpen elengedhetetlen a magas szakmai, pedagógiai kvalitásokkal rendelkező, és hátrányos helyzetűekkel való foglalkozásban jártas, egymással együttműködésben dolgozó szakemberek bevonása.

A Matehetsz által megvalósult Tutor Programban résztvevő tutorok évek óta aktívan végeznek tehetség segítői munkát az ország legelmaradottabb térségeiben is, elmondható, hogy kivételes kitartással és küldetéstudattal bírnak, amihez a Matehetsz minden szakmai és technikai támogatást biztosít. A továbbiakban kifejezetten a hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók támogatására, fejlesztésére és tehetségsegítésére tervezett Tutor + Program is lehetőséget ad majd.

Továbbra is alátámasztottnak gondoljuk a felmérés alapján azt, hogy a család, a közvetlen környezet támogatása, bevonása elengedhetetlen. Érzékenyíteni és támogatni szükséges a tutoráltak közvetlen környezetében lévőköt, családot, kortársakat annak érdekében, hogy elfogadják, befogadják, és támogatók legyenek az érintett tehetségekkel kapcsolatosan.

Fontos a családok (szülők, gyámok, testvérek, stb.) érzékenyítése, de elengedhetetlen a tehetségsegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó pontos és közvetlen információáramlás, valamint a tehetségsegítő szolgáltatások széles körű (pl.: egyéni tanácsadás, táboroztatás, ösztöndíj, csoportos kortárs programok, tutor és/vagy mentor, önismeret és önmenedzsment, stb.) lefedő és arányos biztosítása az ország egész területén.

A tehetségek felismerését követően azok gondozása, folyamatos fejlesztése koncentrált anyagi ráfordításokkal jár. Még akár a jobb (a mindennapi élet szempontjából nem nélkülöző) körülmények között élő nagycsaládok esetében sem feltétlenül biztosított annak lehetősége, hogy minden tehetséges gyermek eljusson ahova szükséges, és megkapja azokat a támogató

lehetőségeket, szolgáltatásokat, amire szüksége van tehetsége kibontakoztatásához. A civil szerveződések, tehetségálózatok keresztül eljuttatott helybeni tehetségsszolgáltatások, vagy az ösztöndíj támogatás az egyik lehetséges formája annak, hogy oda és arra jusson a támogatás, ahol a tehetséges gyerekeknek közvetlenül szükségük van rá.

A tematikus tehetségterületi előrelépés az intézményen kívüli tehetséggondozás területén, és a befogadó környezeti háttér biztosítása együttesen nagyon fontos annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű és motivált tehetséges tanulók bent maradjanak a köznevelés, vagy a szakképzés intézményrendszerében, biztosítva ezzel a lemorzsolódás, valamint a szakképzetlenség és végzettség nélküli iskolaelhagyás számának csökkentését.

Az elemzés alapján elmondható, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek támogató segítséggel olyan pályára kerülhetnek, amely alapján a magyar társadalom mások számára is példamutató, és hasznos tagjának érezheti magát.

A Tutor Programban résztvevő tehetségsegítő szakemberek többéves tapasztalatával a „tehetségmentés” még tovább fokozható, még több fiatal sorsa, jövője válhat jobbá azáltal, hogy tehetsége felfedezése és gondozása mellett a kibontakoztatás sem marad el olyan külső tényező miatt, mint akár a térség, vagy régió hátrányos helyzete, a család anyagi háttere és elmaradó támogató környezete.

A MATEHETSZ programjaival a tehetségük kibontakozásához a hátrányos helyzetű térségekben élő tehetséges fiatalok szakmai segítség formájában támogató háttérrel rendelkeznek, lehetőséget arra, hogy elérjék céljukat, hogy egy minőségibb életszakasz felé haladjanak akkor is, ha életkorukból és élethelyzetükből adódóan a kulcs ehhez mindössze a tehetségük.

Az elemző kutatásban feltett és megválaszolt kérdések alapján összességében elmondható, hogy az együttműködés a kulcsszó minden kérdésben. Együttműködés annak érdekében, hogy a tehetséget megtaláljuk, hogy el ne kallódjon, sőt olyan pályára kerüljön segítő szakemberek támogatásával, mely során nem hagyja el tehetségterületét, és így a fiatal érezze magát a magyar társadalom hasznos résztvevőjének.

III. MELLÉKLET- Kérdőív az elemzéshez

1. Hogyan értesült a fiatal a Tutor Programról?

- a) az iskolájában az osztályfőnöke/pedagógusa által
- b) Matehetsz tutorok által
- c) iskolatársaitól
- d) a tehetseg.hu weboldalról
- e) egyéb:

2. Hogyan, kinek a támogatásával nyújtotta be a fiatal a pályázatát a Tutor Programba?

- a) az iskolában pedagógusai segítségével
- b) Matehetsz tutor segítségével
- c) önállóan
- d) szülei/törvényes képviselője támogatásával
- e) egyéb:

3. Nehézséget okozott-e a program során a hátrányos helyzetű fiatalok szüleivel/törvényes képviselőivel való kapcsolatfelvétel?

- a) igen, mert nem voltak elérhetőek a szülők
- b) igen, mert nem voltak nyitottak
- c) nem, mert ismertem a fiatal szüleit/tanárait
- d) igen, mert a fiatal és szülei közötti viszony problémás
- e) részben, nem gördítettek akadályt, de nem is voltak együttműködők
- f) nem

4. Nehézséget okozott-e a fiatallal történő kapcsolatfelvétel?

- a) nem, mivel ismertem a fiatalt
- b) nem, mert nagyon nyitott volt a beszélgetésre
- c) igen, mert nagyon zárkózott volt
- d) részben, időpont egyeztetés miatt

5. Milyen módon történt a kapcsolattartás a fiatallal?

- a) iskolában kerestem fel szinte minden egyeztetés alkalmával
- b) a fiatal otthonában, a szülei/törvényes képviselő bevonásával tudtam egyeztetni

- c) interneten keresztül (Facebook, Messenger)
- d) e-mailen keresztül
- e) egyéb helyen személyes találkozással
- f) leginkább csak telefonon

6. A fiatal mennyire tudott beilleszkedni a tutorált csoportba?

- a) könnyen beilleszkedett, nem volt gond.
- b) a tutornak segíteni kellett a beilleszkedési folyamatban
- c) egyáltalán nem tudott integrálódni a csoportba
- d) részben okozott nehézséget korszakosság, szocializációs probléma, helyszín, vagy időpont miatt (választós legyen, ha lehet)

7. Milyen, a program nyújtotta lehetőségek jelentették a legnagyobb támogatást a fiatalnak? LEHET TÖBBET IS JELÖLNI?

- a) a tutor támogatása, figyelme
- b) ösztöndíj támogatás
- c) kortárs csoportban fejlődés lehetősége
- d) személyiségfejlődést támogató foglalkozások: önismereti hétvége, tábor, drámafoglalkozások
- e) egyéb:

8. Mennyire volt lehetősége a fiatalnak a csoportfoglalkozásokon/önismereti hétvégéken/táborokban való részvételre?

- a) sajnos egyáltalán nem, mert az utazást nem tudták finanszírozni a szülők/törvényes képviselők
- b) leginkább nem, mert nem engedték a részvételt a szülők/törvényes képviselők
- c) lett volna lehetősége, de a fiatal elzárkózott az ilyen programoktól
- d) online tudott csatlakozni

9. Mi jelentette a tutornak a legnagyobb kihívást egy hátrányos helyzetű fiatal tutorálásában?

- a) szülőkkel való együttműködés nehézsége
- b) a fiatal zárkózottsága
- c) a fiatal szocializációs hátrány problémái
- d) a fiatalra ható külső tényezők, pl. kortársak, testvér, stb.

- e) Iskolai közeg, edzés, egyéb programok
- f) kommunikációs, nyelvi problémák
- g) anyagi nehézségek
- h) egyéb:

10. Milyen támogatásra lenne szüksége egy tutornak a hátrányos helyzetű fiatalok tehetségtámogató tevékenységében?

- a) szociális munkás együttműködése
- b) a MATEHETSZ által biztosított képzés és mentális felkészítés a hátrányos helyzetű fiatalok tehetséggondozásával kapcsolatosan
- c) fejlesztő pedagógus, szociopedagógus segítsége
- d) tehetségterületi mentor támogatása
- e) szupervízió lehetősége

11. Milyen támogatásra lenne szüksége egy hátrányos helyzetű tutoráltk?

- a) ösztöndíj, egyéb anyagi támogatás
- b) tutor figyelme, támogatása
- c) mentor
- d) kortárs csoportfoglalkozások (önismeret, kommunikáció, együttműködés témában)
- e) egyéb:

12. Volt-e olyan eset, amikor iskolaváltással vagy iskolaválasztással (pályaválasztás) kapcsolatban Tutorként javaslatot tett?

- a) igen, iskolaváltással kapcsolatban, és létrejött.
- b) igen, iskolaváltással kapcsolatban, de nem jött létre, a hátrányos helyzet miatt.
- c) igen, iskolaválasztással kapcsolatban, és létrejött.
- d) igen, iskolaválasztással kapcsolatban, de nem jött létre, a hátrányos helyzet miatt.
- e) nem volt szükség tanácsadásra ebben a témakörben.

További részletek, háttéranyagok:

- <https://tehetseg.hu/>
- <https://tehetseg.hu/tehetsegek-magyarorszaga>
- <https://tehetseg.hu/kutatasok>
- <https://tehetseg.hu/mit-gondolunk-tehetsegrol-az-orszagos-kozvelemeny-kutatas-eredmenyei>
- <https://tehetseg.hu/tutorhalozat>
- <https://tehetseg.hu/mentor-program>
- <https://tehetseg.hu/tehetsegpontok-es-tehetsegsegito-tanacsok>
- https://tehetseg.hu/sites/default/files/tehetsegek_magyarorszaga_projekt_dokumentumai/osztondij_palyazati_szabalyzat_vegleges.pdf
- Papíralapú kutatási eredmények: Matehetsz Tehetségház, 1118 Budapest, Budaörsi út 119/B;
<https://tehetseg.hu/kapcsolat>